

پیام نهم درس هفتم : احکام نماز

۱- رعایت آداب و احکام نماز چه تأثیری بر انسان خواهد گذاشت؟

علاوه بر جلب خشنودی خداوند، تأثیر بسیاری بر روح و روان انسان خواهد گذاشت.

۱-۱- چه چیزی سبب تقویت دوستی و استحکام آن می شود؟ یاد دوست

۱-۲- یکی از نشانه های دوستی و محبت ما به خدا چیست؟ یاد خدا

۱-۳- یاد خداوند و تکرار یاد او چه تأثیری در رفتار انسان دارد؟

۱- یاد خدا، نشانه دوستی و محبت ما به خدا است و به راستی چه دوستی بهتر از خالقی که خود را دوستدار ما نامیده است.

۲- یاد خدا، همچنین احساس حضور او در زندگی را افزایش می دهد و وقتی که انسان حضور خداوند را در زندگی حس کرد و او را حاضر و ناظر بر خود یافت، می کوشد که در حضور او ادب را رعایت کند و کارهایی را انجام دهد که او می پسندد و از آنچه او را ناخشنود می کند، دوری نماید.

۲-۳- وقتی انسان حضور خداوند را در زندگی خود احساس کند، چگونه رفتار خواهد کرد؟

می کوشد که در حضور او ادب را رعایت کند و کارهایی را انجام دهد که او می پسندد و از آنچه او را ناخشنود می کند، دوری نماید.

۱-۴- چگونه می توان با یاد خدا، احساس حضور او را در زندگی افزایش داد؟ نماز، نمونه ی کامل چنین امری است.

۱-۵- با خواندن نمازهای پنجگانه در شبانه روز چگونه نام و یاد خدا را در دل تقویت می کنیم؟

۱- در نماز خداوند را «تسبیح» می گوئیم و او را از هر بدی و زشتی منزّه می داریم.

۲- در نماز خداوند را «حمد» می کنیم و همه خوبی ها و زیبایی هایش را می ستائیم.

۳- نماز، زیباترین شکل «شکرگزاری» از خداست. تمام نعمت هایی را که در زندگی داریم، او به ما عنایت کرده و ما با انجام نماز، شکر آن نعمت ها را به جا می آوریم و او را سپاس می گوئیم.

۴- همچنین نماز، یکی از بهترین راه های تقویت «ایمان» در قلب آدمی است.

۲- چه کارهایی نماز را باطل می کند؟

- ۱- از بین رفتن یکی از شرایط نماز ۲- باطل شدن وضو ۳- روی برگرداندن از قبله ۴- خندیدن با صدای بلند (قهقهه) ۵- حرف زدن بین نماز ۶- به هم زدن صورت نماز ۷- خوردن و آشامیدن ۸- کم و زیاد کردن ارکان و واجبات نماز ۹- شک کردن در رکعت های نماز دو یا سه رکعتی

۳- اگر نمازگزار در بین نماز متوجه شود که یکی از شرایط نماز از بین رفته است؛ نمازش چه حکمی دارد؟
نمازش باطل است.

۴- اگر نمازگزار در حال نماز صورت خود را از قبله به طرف چپ یا راست بگرداند (به اندازه ای که دیگر رو به قبله به حساب نیاید)، نمازش چه حکمی دارد؟ نمازش باطل است

۵- اگر نمازگزار صورتش را، سهواً به طرف چپ یا راست بگرداند، نمازش صحیح است؟ ص غ

عمدی باشد **خنده بلند**

۶- در صورتی که .....، نماز را باطل می کند. یا .....، در صورتی که، نماز را باطل می کند.

خنده بلند، در صورتی که عمدی نباشد، نماز را باطل می کند. ص غ

۷- حرف زدن در بین نماز یکی از مبطلات نماز است، حکم آن را توضیح دهید.

اگر نمازگزار بین نماز عمداً سخن بگوید، حتی اگر یک کلمه هم باشد (مثلاً بگوید آخ)، نمازش باطل خواهد شد، ولی اگر بدون توجه و از روی فراموشی بین نماز چیزی بگوید، نمازش صحیح است و باید دو سجده سهو به جا بیاورد.

۸- اگر نمازگزار در بین نماز از روی فراموشی کلمه ای بگوید، نمازش چه حکمی دارد؟ و چه وظیفه ای در پایان نماز دارد؟

اگر بدون توجه و از روی فراموشی بین نماز چیزی بگوید، نمازش صحیح است و باید دو سجده سهو به جا بیاورد.

۹- سجده سهو، چگونه خوانده می شود؟

بلافاصله بعد از نماز، نیت «سجده سهو» می‌کنیم و به سجده می‌رویم و می‌گوییم «بِسْمِ اللّٰهِ وَ بِاللّٰهِ اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ» سپس سر از سجده برمی‌داریم و می‌نشینیم دوباره به سجده رفته و همان ذکر را می‌گوییم و بعد از آنکه سر از سجده برداشتم تشهد می‌خوانیم و سلام می‌دهیم.

۱۰- نمونه هایی از کارها، که حالت نماز را به هم می‌زند، و باعث باطل شدن آن می‌شود را بنویسید.

اگر نمازگزار بین نماز، کاری انجام دهد که حالت نماز را به هم بزند، مثلاً دست بزند و یا به هوا ببرد، نمازش باطل می‌شود و فرقی ندارد که این کارش کم باشد یا زیاد، عمدی باشد یا سهوی.

۱۱- اشاره کردن با دست، در بین نماز، نماز را باطل نمی‌کند. ص غ

۱۲- اگر نمازگزار ذره‌های ریز غذا یا چیزهای دیگر را که در دهان دارد، در بین نماز فرو برد، نمازش چه حکمی دارد؟ نمازش صحیح است.

۱۳- اگر نمازگزار عمداً یا سهواً یکی از ارکان نماز مانند رکوع را کم یا زیاد کند، نمازش..... (باطل) می‌شود.

۱۴- کم یا زیاد کردن واجبات نماز، به جز ارکان، در چه صورتی نماز را باطل می‌کند؟

اگر نمازگزار عمداً یا سهواً یکی از ارکان نماز مانند رکوع را کم یا زیاد کند، نمازش باطل می‌شود. ولی کم یا زیاد کردن بقیه واجبات نماز، به جز ارکان، تنها وقتی نماز را باطل می‌کند که عمدی باشد.

۱۵- شک کردن در رکعت‌های نماز، در چه صورتی نماز را باطل می‌کند؟

اگر نمازگزار در حالی که نماز دو یا سه رکعتی می‌خواند، شک کند که در رکعت چندم نماز است و با کمی فکر و تأمل نیز شک او برطرف نشود، نمازش باطل می‌شود و همچنین اگر در دو رکعت اول نمازهای چهار رکعتی هم شک کند، نمازش باطل می‌شود.

۱۶- شک، در نمازهای چند رکعتی، باعث باطل شدن نماز می‌شود؟

۱- در نماز دو یا سه رکعتی، شک کند که در رکعت چندم نماز است. ۲- در دو رکعت اول نمازهای چهار رکعتی هم شک کند.

فعالیت کلاسی

۱۷- با توجه به موارد نه گانه ای که گفته شد، آیا در داستان ابتدای درس، نماز محسن باطل شده بود؟ خیر، درست است

چند مسئله مهم درباره نماز

صحیح یا غلط بودن عبارات زیر را مشخص کنید

۱۸- اگر ذکرهای واجب نماز را در حال حرکت بگوید؛ مثلاً بخشی از ذکر رکوع را در حالی بگوید که دارد از رکوع برمی خیزد، نمازش صحیح است.

۱۹- نمازگزار نباید در حال نماز به دیگران سلام کند.

۲۰- اگر نمازگزار ذکرهای نمازش را آن قدر تند و با عجله بگوید که تلفظ آنها صحیح نباشد، نمازش باطل می شود.

۲۱- نمازگزار می تواند در حال نماز به دیگران سلام کند.

۲۲- اگر در حال نماز کسی به نمازگزار سلام کند، باید جواب سلام او را بدهد.

۲۳- اگر نمازگزار بعد از نماز شک کند که هنگام نماز، کاری که نماز را باطل می کند انجام داده است یا نه، نمازش باطل است.

۲۴- گریه کردن برای آمرزش گناهان در حال نماز، نماز را باطل می کند.

۲۵- سرفه، عطسه و خمیازه کشیدن نماز را باطل می کند.

۲۶- حکم شکستن نماز را بنویسید.

شکستن نماز واجب از روی اختیار حرام است، ولی برای جلوگیری از ضرر مالی یا بدنی مانعی ندارد.

فعالیّت کلاسی

در هر یک از موارد زیر توضیح دهید که آیا نماز نمازگزار، صحیح است یا خیر:

۲۷- خیلی عجله دارد و به همین دلیل بعضی از ذکرهای نماز را در حال حرکت می گوید.

جواب: نماز **باطل** است چون صورت نماز به هم خورده است.

۲۸- وسط اتاق نماز می خواند به طوری که برادر کوچکش محکم با سه چرخه به پایش می کوبد! او هم بی اختیار فریاد می زند: آخ! و بعد از کمی سکوت، نمازش را ادامه می دهد و بعد از پایان نماز هم دو سجده سهو انجام می دهد.

جواب: اگر بدون توجه و از روی فراموشی بین نماز چیزی بگوید، نمازش **صحیح** است و باید دو سجده سهو به جا بیاورد.

۲۹- مشغول خواندن حمد و سوره است که ناگهان صدای بلندی می شنود، بی اختیار برمی گردد و به پشت سرش نگاه می کند. سپس خیلی زود رو به قبله برمی گردد و بقیه حمد و سوره اش را می خواند.

جواب: اگر نمازگزار عمداً یا سهواً یکی از ارکان نماز مانند رکوع را کم یا زیاد کند، نمازش **باطل** می شود.

۳۰- در حالی که در مقابل تلویزیون نماز می خواند، خواهرزاده کوچکش تلویزیون را روشن می کند. با دیدن یکی از صحنه های فیلم خنده اش می گیرد، ولی با تلاش فراوان خودش را کنترل می کند و فقط آرام می خندد.

جواب: نماز **صحیح** است. لبخند زدن یا خنده ی با صدا، در صورتی که عمدی نباشد، نماز را باطل نمی کند.

۳۱- در بین نماز، گوشی تلفن همراهش زنگ می زند، بدون اینکه ذکر بگوید، آن را از جیبش درمی آورد و نگاه می کند و سپس خاموش می کند و نمازش را ادامه می دهد.

جواب: اگر نمازگزار بین نماز، کاری انجام دهد که حالت نماز را به هم بزند، مثلاً دست بزند و یا به هوا بپرد، نمازش **باطل** می شود. (جواب دادن به تلفن هم حتماً از روی عمد می باشد و نماز را باطل می کند.)

۳۲- در نماز چهار رکعتی وقتی سر از سجده برمی دارد، شک می کند که در رکعت دوم است یا رکعت سوم.

جواب: اگر در دو رکعت اول نمازهای چهار رکعتی شک کند، نمازش **باطل** می شود.

۳۳- اگر نمازگزار در نماز مغرب شک کند که دو رکعت خوانده است یا سه رکعت، نمازش چه حکمی دارد؟

جواب: اگر نمازگزار در حالی که نماز دو یا سه رکعتی می خواند، شک کند که در رکعت چندم نماز است و با کمی فکر و تأمل نیز شک او برطرف نشود، نمازش **باطل** می شود.

در کدام یک از موارد زیر نماز صحیح است؟

اگر نمازگزار در بین نماز متوجه شود که یکی از شرایط نماز از بین رفته است.

اگر نمازگزار در حال نماز صورت خود را از قبله به طرف چپ یا راست بگرداند.

اگر بدون توجه و از روی فراموشی بین نماز چیزی بگوید.

اگر نمازگزار سهواً یکی از ارکان نماز مانند رکوع را کم یا زیاد کند.

«شک کردن» در نماز در کدام یک از موارد زیر نماز را باطل نمی کند؟

الف- در نماز سه رکعتی شک کند، که دو یا سه رکعت خوانده است.

ب- در رکعت چهارم نماز چهار رکعتی شک کند.

ج- در دو رکعت اول نمازهای چهار رکعتی شک کند.

د- در نماز دو رکعتی شک کند، که دو یا سه رکعت خوانده است.

سوالات چهارگزینه ای

۱- گزینه صحیح را انتخاب کنید .

الف) احکام واجب و آداب نماز مستحب است .

ب) اگر نمازگزار سهواً صورت خود را از قبله به طرف چپ یا راست بگرداند، نمازش باطل نیست .

ج) نمازگزار ذره های ریز غذا در دهان را در بین نماز فرو دهد، نمازش باطل است .

د) شک بین نماز دو و سه رکعتی که بعد از تأملی برطرف شود، نماز باطل است .

۲- کدام گزینه از شرایط نماز است؟

الف) غصبی نبودن مکان نمازگزار   ب) حرف زدن بین نماز   ج) خوردن و آشامیدن   د) باطل شدن وضو

۳- گزینه نادرست را مشخص کنید .

الف) گریه کردن برای آمرزش گناه در حال نماز چه آهسته و چه بلند عملی پسندیده است .

ب) اگر نمازگزار بعد از نماز شک کند که هنگام نماز کاری که نماز را باطل می کند انجام داده است یا نه نمازش صحیح است .

ج) نمازگزار می تواند در قنوت نماز به زبان فارسی یا هر زبان دیگری دعا کند .

د) ارکان جزء واجبات نماز نیست و اگر کم یا زیاد خوانده شود ، نماز باطل نیست .

۴- اگر نمازگزار بخشی از ذکر های واجب نماز مانند رکوع را در حال حرکت بگوید نمازش ..... است .

الف) صحیح است . ب) باطل است . ج) اشکال ندارد . د) حرام است .

۵- کدام گزینه نادرست است؟

الف) سرفه و عطسه و خمیازه کشیدن نماز را باطل نمی کند .

ب) گریه کردن برای آمرزش گناهان چه آهسته و چه با صدای بلند عمل پسندیده ای است .

ج) اگر در وسط نماز کسی به نمازگزار بگوید سلام علیکم می تواند فقط به او جواب دهد سلام .

د) نمازگزار نباید در حال نماز به دیگران سلام کند ولی می تواند جواب دیگران را بگوید .

۶- اگر انسان بی دلیل نمازش را بشکند چه حکمی دارد؟

الف) کارحرامی انجام داده است . ب) دچار معصیت شده است . ج) باید توبه کند . د) اشکالی ندارد .

۷- فروبردن خرده های غذا در لای دندان و دهان در هنگام نماز چه حکمی دارد؟

الف) نماز را باطل می کند . ب) نماز را باطل نمی کند . ج) حرام است . د) اشکال دارد .

۸- آمین گفتن بعد از سوره حمد چه حکمی دارد؟

الف) نماز را باطل می کند . ب) مستحب است . ج) واجب است . د) اشکالی ندارد .

۹- کدام گزینه از مبطلات نماز نمی باشد؟

الف) باطل شدن وضو ب) روی برگرداندن از قبله

ج) لبخند زدن و یا خنده با صدا که عمدی نباشد . د) به هم زدن صورت نماز

۱۰- در دو رکعت اول نماز های چهار رکعتی ، « شک کردن » چه حکمی دارد؟

الف) صحیح است . ب) نمازش باطل است . ج) به نمازش ادامه دهد . د) باید نماز را بشکند و دوباره بخواند .

۱۱- مکث کردن طولانی مدت در نماز به علت شنیدن خبر مهمی از کسی یا تلویزیون چه حکمی دارد؟

الف) نمازش باطل است . ب) نمازش اشکالی ندارد . ج) نمازش صحیح است . د) مرتکب حرام شده است .

۱۲- اگر نمازگزار به قصد این که چیزی را به کسی بفهماند ، با صدای بلند ذکر در وسط سوره ی حمد بگوید مثلاً «الله

اکبر» چه حکمی دارد؟

الف) نمازش صحیح است . ب) نمازش باطل است . ج) نمازش اشکالی ندارد . د) باید توبه کند و نمازش را دوباره بخواند .

۱۳- اگر کسی در وسط نماز بگوید آخ نمازش چه حکمی دارد؟

- الف) نمازش باطل است. (ب) اگر بدون توجه و از روی فراموشی بگوید نمازش صحیح است.
ج) باید نمازش را ادامه دهد هر چند از روی عمد گفته باشد. (د) موارد الف و ب

۱۴- اگر نمازگزار عمداً یا سهواً یکی از ..... را کم یا زیاد کند نمازش باطل می شود.

- الف) واجبات نماز (ب) مستحبات نماز (ج) ارکان نماز (د) کارها و اعمال نماز
۱۵- کدام گزینه نادرست است؟

- الف) نمازگزار می تواند در قنوت نماز به زبان فارسی یا هر زبان دیگری دعا کند.
ب) شکستن نماز واجب از روی اختیار حرام است؛ ولی برای جلوگیری از ضرر مالی یا بدنی مانعی ندارد.
ج) اگر نمازگزار اذکار نمازش را آن قدر تند بگوید که تلفظ آنها صحیح نباشد نمازش درست است.
د) اگر نمازگزار در بین نماز به قدری ساکت بماند، که نگویند نماز می خواند، نمازش باطل می شود.

۱۶- در کدام یک از موارد زیر، نماز محسن صحیح است؟

- الف) در قنوت نماز به زبان فارسی دعا می کند. (ب) نمره خوبی در امتحان نگرفته و در نماز بلند گریه می کند.
ج) بخشی از ذکر سجده را در حال بلند شدن می گوید. (د) در حال نماز به دوستش که وارد نمازخانه می شود، سلام می کند.
۱۷- در مورد احکام نماز کدام جمله صحیح نیست؟

- الف) نمازگزار نباید در حال نماز به دیگران سلام کند.
ب) برای حرف زدن سهوی بین نماز، باید دو سجده ی سهو به جا آورد.
ج) خندیدن با صدا و عمدی نماز را باطل می کند.
د) روی برگرداندن از قبله سهوی، نماز را باطل نمی کند.

۱۸- شک در رکعت های کدام یک از نماز های زیر، موجب باطل شدن نماز نمی شود؟

- الف) نماز صبح (ب) نماز مغرب (ج) رکعت چهارم نماز ظهر (د) رکعت اول نماز عشاء
۱۹- کدام گزینه صحیح است؟

- الف) برهم زدن صورت نماز، موجب باطل شدن نماز نمی شود.
ب) اگر نمازگزار ریزه های غذای داخل دهانش را فروبرد، نمازش باطل است.
ج) شکستن نماز واجب از روی اختیار حرام است.
د) شک بعد از نماز، موجب باطل شدن نماز می شود.

۲۰- رضا و حسین در یک مغازه مواد غذایی کاری کنند. هنگام نماز متوجه می شوند که آب قطع شده، بنابراین با آب گلاب وضو گرفته و با عجله برای نماز به مسجد می روند. کدام گزینه در مورد وضوی آنها صحیح است؟

- الف) باطل است، زیرا آب وضو پاک نیست. (ب) باطل است، زیرا آب وضو مطلق نیست.
ج) صحیح است، زیرا آب وضو مباح است. (د) صحیح است، زیرا ظرف وضو پاک است.

۲۱- برای کدام یک از گزینه های زیر وضو گرفتن واجب است؟

- الف) همراه داشتن قرآن ب) دست زدن به یکی از نام های خداوند ج) زیارت اهل قبور د) رفتن به مسجد

۲۲- در مورد احکام نماز، کدام جمله صحیح نیست؟

- الف) نمازگزار نباید در بین نماز به دیگران سلام کند. ب) برای حرف زدن سهوی بین نماز، باید دو سجده سهو به جا آورد.
ج) خندیدن با صدا و عمدی، نماز را باطل می کند. د) روی برگرداندن از قبله سهوی، نماز را باطل نمی کند.
۲۳- کم یا زیاد کردن واجبات نماز، اگر ..... باشد نماز باطل است .

- الف) سهوی ب) باشک ج) از روی فراموشی د) عمدی

۲۴- کدام یک از اعمال زیر نماز را باطل می کند؟

- الف) خندیدن با صدای بلند ب) لبخند زدن ج) خنده از روی عمد د) قهقهه